Klimat- och
näringslivsdepartementet
Enheten för cirkulär ekonomi, kemikalier
och ’strålning

Remissyttrande

Remissnamn

Er ref: KN2026/01451

Svensk Handel är en bransch- och arbetsgivarorganisation för små och stora företag inom parti-, detalj- och e-handeln med cirka 320 000 medarbetare. Handeln är näringslivets största bransch när det kommer till antalet anställda och bidrar med 11 procent av BNP och 14 procent av alla skatteintäkter.

Handeln möter en stark internationell konkurrens och priserna ut mot konsument sätts idag på en internationell marknad. Samtidigt är kostnaderna och regelverken ofta nationella. Det gör att handelns konkurrenskraft påverkas starkt av ökade kostnader eller kostsamma och administrativt betungande regler som avviker från de internationella konkurrenternas. Som grund förordar Svensk Handel därmed att regler antas på så hög internationell nivå som möjligt samt att kostnaderna inte ska öka.

Med anledning av föreliggande remiss vill Svensk Handel anföra följande:

Allmäna synpunkter

Svensk Handel accepterar principen om full kostnadstäckning men avstyrker att de föreslagna höjningarna genomförs oförändrade. Årsavgiften bör differentieras så att mikro- och småföretag samt företag i flera produktkategorier inte belastas oproportionerligt. Redan registrerade företag ska inte bära kostnaden för friåkare, bristande tillsyn eller prognoser om producentantal som inte har infriats. Förslaget om att flytta tunna plastbärkassar till den högsta avgiftskategorin bör inte genomföras utan en särskild proportionalitets- och kostnadsanalys. Varje framtida höjning ska bygga på verifierade kostnader, redovisade effektiviseringskrav och ett nytt remitterat beslutsunderlag.

Svensk Handel
Regeringsgatan 60, 103 29 Stockholm
Telefon 010 47 185 00
kontakt@svenskhandel.se
svenskhandel.se

Synpunkter på utredningens förslag

Svensk Handel stödjer principen att kostnader som kan hänföras till nedskräpning ska bäras av de aktörer vars produkter ger upphov till kostnaderna. Ett avgiftssystem måste dock samtidigt vara rättssäkert, transparent, konkurrensneutralt och proportionerligt. Det gäller särskilt när avgiften är fast per produktkategori och därmed tas ut med samma belopp oavsett om ett företag sätter ut några hundra eller flera hundra miljoner produkter på marknaden.

Den föreslagna avgiftsmodellen

Svensk Handel ifrågasätter inte att den avgiftsbelagda verksamheten ska nå kostnadstäckning. Kravet på kostnadstäckning innebär emellertid inte att varje redovisad kostnad utan närmare prövning ska vältras över på de producenter som redan har registrerat sig och fullgör sina skyldigheter. Istället bör tillsynen öka och sanktioner för så kallade friåkare öka.

Vi skulle önska förtydligande kring Naturvårdsverkets intäktsprognos och osäkerheten som uppstår när själva avgiftsnivån är beroende av antaganden som myndigheten beskriver som uppskattningar och i vissa fall grova antaganden, då anser vi att det krävs en tydligare säkerhetsmarginal till företagens fördel.

Svensk Handel föreslår att regeringen villkorar varje höjning med en årlig offentlig redovisning av faktiska kostnader, intäkter, antal betalande producenter, avvikelser från prognosen och genomförda effektiviseringar. Överskott och lägre kostnader ska automatiskt få genomslag i kommande avgifter.

Underskott som uppstod innan den nya avgiften trädde i kraft bör inte återvinnas genom oproportionerliga senare höjningar

Förslaget är utformat för att balansera ett ackumulerat underskott till 2030. Det innebär i praktiken att framtida producenter och företag som redan följer reglerna får finansiera kostnader som har uppstått under tidigare år, bland annat till följd av att betydligt färre producenter än beräknat ha registrerat sig. Svensk Handel anser att regeringen måste skilja mellan löpande, framtida kostnadstäckning och återhämtning av historiska underskott.

Differentiering och skydd för små företag

Naturvårdsverkets konsekvensbeskrivning visar att 65 procent av producenterna sätter ut färre än en miljon engångsplastprodukter. Av dem sätter 78 producenter ut färre än 1 000 produkter och 134 producenter mellan 1 000 och 100 000. Trots de stora skillnaderna betalar små företag samma årsavgift per kategori som företag som sätter ut hundratals miljoner produkter.

Modellen slår särskilt hårt mot handelsföretag med ett brett men litet sortiment. Ett företag i tre produktkategorier får betala totalt 30 000 kronor per år, även vid liten försäljning. Avgiften kan därför minska utbudet och göra det svårare för små företag att sälja nischprodukter. Naturvårdsverket bedömer också att företag med mycket liten försäljning kan lämna marknaden.

Svensk Handel föreslår därför en avgiftsmodell där små företag får lägre avgift, att avgiften anpassas efter volym och den totala avgiften begränsas för företag med flera produktkategorier. Modellen ska bygga på uppgifter som redan rapporteras och inte skapa mer administration. Om detta inte kan införas direkt bör små företag tillfälligt få en lägre avgift och ett avgiftstak.

Tunna plastbärkassar

Svensk Handel avstyrker att tunna plastbärkassar flyttas från kategorin med 1 800 kronor till kategorin med 10 000 kronor utan en separat och fördjupad konsekvensanalys. Förslaget innebär en höjning med 8 200 kronor per år och producent, den största höjningen bland de berörda handelsnära produktkategorierna.

Motiveringen är att plastpåseskatten har avskaffats och att antalet tunna plastbärkassar i skräpmätningen bedöms ligga i storleksordning med flera kategorier i den högre gruppen. Samtidigt visar Naturvårdsverkets egen jämförelse att tunna plastbärkassars andel av skräpet minskade från 0,253 procent 2023 till 0,147 procent 2025. Det behövs därför en tydlig förklaring till varför en minskande andel nedskräpning motiverar en mer än femfaldig höjning av den fasta avgiften.

Avgiftsfördelningen bör bättre spegla faktisk nedskräpning

Svensk Handel delar NPA:s kritik mot avgiftsfördelningen. Fimpar stod för cirka 46 procent av skräpet 2025, medan flera andra kategorier stod för bråkdelar av en procent. Ändå höjs tobaksavgiften relativt lite jämfört med övriga avgifter. Avgiften finansierar administration och skräpmätning. Fördelningen bör bättre spegla *vilka* produkter som driver dessa kostnader. Naturvårdsverket bör redovisa alternativ, exempelvis en låg grundavgift och ett tillägg per produktkategori.

Prioritera tillsyn mot friåkare före ytterligare höjningar

Naturvårdsverket anger att endast 448 enskilda producenter hade rapporterat för 2024 och att utfallet varit betydligt lägre än de antaganden som låg till grund för tidigare avgiftsnivåer. Detta är ett konkurrensproblem. Företag som registrerar sig och betalar avgift får inte mötas av högre kostnader därför att andra aktörer, inklusive säljare i gränsöverskridande e-handel när de omfattas av reglerna, inte fullgör motsvarande skyldigheter.

Svensk Handel föreslår därför att regeringen kräver en tillsynsplan med rättelser och sanktioner. Ökad anslutning ska uttryckligen leda till omprövning och sänkning av årsavgifterna. Informationsinsatser ska kombineras med faktisk tillsyn så att det inte är mer lönsamt att stå utanför systemet än att följa reglerna.

Ikraftträdande och retroaktivitetsförbud

Svensk Handel anser att avgiften för 2027 inte bör grundas på produkter från 2026. Rättslig förutsebarhet måste väga tyngre än en snabb återhämtning av underskottet. Avgiftsnivåer och

regler ska vara kända innan redovisningsperioden börjar. En senare höjning kräver en ny konsekvensutredning och remiss.

Uppföljning och beslut om framtida höjningar

Författningsförslaget avser 2027, medan prognosen även räknar med en ytterligare höjning till 15 000 kronor för vissa kategorier 2029. Svensk Handel motsätter sig att framtida nivåer behandlas som en på förhand given avgiftsbana. Varje framtida ändring måste prövas självständigt mot faktiska kostnader, producentantal, tillsynsresultat och effekter för företag.

Avslutande ställningstagande

Svensk Handel tillstyrker att avgiftssystemet ges långsiktigt hållbar finansiering men avstyrker Naturvårdsverkets förslag i dess nuvarande utformning. Regeringen bör omarbeta förslaget så att avgifterna differentieras, tunna plastbärkassar inte omklassificeras utan ytterligare analys, tillsyn mot friåkare prioriteras och kostnaderna kan granskas och effektiviseras. Ett sådant upplägg värnar principen om att förorenaren betalar utan att seriösa och särskilt mindre handelsföretag får bära en oproportionerlig kostnad.

SVENSK HANDEL

Natali Qvarfort,

Näringspolitisk expert

